

Πρὸς Κολοσσαεῖς

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος¹ ὁ ἀδελφός, **1**
τοῖς ἐν Κολασσαῖς² ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ: χάρις ὑμῖν καὶ **2**
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

Εὐχαριστοῦμεν³ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε⁴ **3**
περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ **4**
τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην⁵ ὑμῖν **5**
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε⁶ ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, **6**
τοῦ παρόντος⁷ εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστιν
καρποφορούμενον⁸ καὶ αὐξανόμενον,⁹ καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε¹⁰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ: καθὼς καὶ ἐμάθετε¹¹ **7**

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κολοσσαί, ὦν, ἡ, Colossae. ³ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁴ πάντοτε, always, at all times. ⁵ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ⁶ προακούω, hear beforehand. ⁷ παρίμι, be present, have arrived.

⁸ καρποφορέω, bear fruit. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹ μαρθάνω, learn, ascertain.

ἀπὸ Ἐπαφρᾶ¹ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου² ἡμῶν, ὃς ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν
 διάκονος³ τοῦ χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας⁴ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 8

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύομεθα⁵ ὑπὲρ ὑμῶν 9
 προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν⁶ τοῦ θελήματος
 αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει⁷ πνευματικῇ,⁸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως⁹ τοῦ 10
 κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν,¹⁰ ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες¹¹ καὶ
 αὐξανόμενοι¹² εἰς τὴν ἐπίγνωσιν⁶ τοῦ θεοῦ: ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι¹³ 11
 κατὰ τὸ κράτος¹⁴ τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν¹⁵ καὶ μακροθυμίαν¹⁶
 μετὰ χαρᾶς: εὐχαριστοῦντες¹⁷ τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι¹⁸ ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα¹⁹ 12
 τοῦ κλήρου²⁰ τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο²¹ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ 13
 σκοτούς,²² καὶ μετέστησεν²³ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ 14

¹ Ἐπαφρᾶς, ᾱ, ὁ, Epaphras. ² σύνδουλος, ου, ὁ, fellow slave, fellow servant. ³ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ⁴ δηλόω, show, make clear. ⁵ παύω, cause to cease. ⁶ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ⁷ σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ⁸ πνευματικός, spiritual. ⁹ ἀξίως, worthily, in a manner worthy of. ¹⁰ ἀρέσκεια, ας, ἡ, pleasing, willing service. ¹¹ καρποφορέω, bear fruit. ¹² αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹³ δυναμόω, strengthen, enable. ¹⁴ κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹⁵ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁶ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁷ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁸ ἱκανώω, make sufficient, qualify. ¹⁹ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ²⁰ κλήρος, ου, ὁ, lot, portion. ²¹ ῥύομαι, rescue, save. ²² σκότος, ους, τό, darkness. ²³ μεθίστημι, remove, turn away.

ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν,¹ τὴν ἄφεσιν² τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν³ τοῦ θεοῦ 15
τοῦ ἀοράτου,⁴ πρωτότοκος⁵ πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη⁷ τὰ πάντα, τὰ 16
ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ⁸ καὶ τὰ ἀόρατα,⁴ εἴτε θρόνοι, εἴτε
κυριότητες,⁹ εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·
καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ¹⁰ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν.¹¹ Καὶ αὐτός 17
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος⁵ ἐκ
τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πασιν αὐτὸς πρωτεύων·¹² ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν¹³ 19
πᾶν τὸ πλήρωμα¹⁴ κατοικῆσαι,¹⁵ καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι¹⁶ τὰ πάντα εἰς 20
αὐτόν, εἰρηνοποιήσας¹⁷ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ¹⁸ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὑμᾶς ποτὲ¹⁹ ὄντας 21
ἀπηλλοτριωμένους²⁰ καὶ ἐχθροὺς²¹ τῇ διανοίᾳ²² ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς,
νυνὶ²³ δὲ ἀποκατήλλαξεν¹⁶ ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, 22

¹ ἀπολύτρωσις, εὐω, ἡ, redemption, deliverance. ² ἄφεσις, εὐω, ἡ, release, forgiveness. ³ εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁴ ἀόρατος, invisible, unseen. ⁵ πρωτότοκος, first-born. ⁶ κτίσις, εὐω, ἡ, creation, creature. ⁷ κτίζω, create, form. ⁸ ὁρατός, visible. ⁹ κυριότης, ητος, ἡ, lordship, dominion. ¹⁰ πρὸ, before (gen), before. ¹¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹² πρωτεύω, be first, have first place. ¹³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁴ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ¹⁵ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁶ ἀποκαταλλάσσω, reconcile. ¹⁷ εἰρηνοποιέω, make peace, reconcile. ¹⁸ σταυρός, οὐ, ὁ, cross. ¹⁹ ποτέ, once, at some time. ²⁰ ἀπαλλοτριόμαι, alienate, estrange. ²¹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²² διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²³ νυνί, now, already.

παραστῆσαι¹ ὑμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμους² καὶ ἀνεγκλήτους³ κατενώπιον⁴ αὐτοῦ: 23

εἴγε⁵ ἐπιμένετε⁶ τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι⁷ καὶ ἐδραῖοι,⁸ καὶ μὴ μετακινούμενοι⁹

ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ

κτίσει¹⁰ τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.¹¹

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν¹² ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ¹³ τὰ ὑστερήματα¹⁴ 24

τῶν θλίψεων¹⁵ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστίν ἡ

ἐκκλησία: ἥς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος,¹¹ κατὰ τὴν οἰκονομίαν¹⁶ τοῦ θεοῦ τὴν 25

δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον¹⁷ τὸ 26

ἀποκεκρυμμένον¹⁸ ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν: ¹⁹ νυνὶ²⁰ δὲ ἐφανερώθη²¹

τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι²² τί τὸ πλοῦτος²³ τῆς δόξης τοῦ 27

μυστηρίου¹⁷ τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης:

¹ παρίστημι, be present, stand by. ² ἄμωμος, without blemish, blameless. ³ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ⁴ κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ⁵ εἴγε, if indeed, seeing that. ⁶ ἐπιμένω, continue, remain. ⁷ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁸ ἐδραῖος, steadfast, firm. ⁹ μετακινέω, shift, remove. ¹⁰ κτίσις, εὖς, ἡ, creation, creature. ¹¹ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ¹² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹³ ἀνταναπληρόω, fill up in turn. ¹⁴ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁵ θλίψις, εὖς, ἡ, tribulation, persecution. ¹⁶ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ¹⁹ γενεά, ας, ἡ, generation. ²⁰ νυνί, now, already. ²¹ φανερόω, reveal, manifest. ²² γνωρίζω, make known, declare. ²³ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches.

ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν,¹ νουθετοῦντες² πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες³ 28
 πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν⁴ πάντα ἄνθρωπον τέλειον⁵
 ἐν χριστῷ Ἰησοῦ: εἰς ὃ καὶ κοπιῶ,⁶ ἀγωνιζόμενος⁷ κατὰ τὴν ἐνέργειαν⁸ αὐτοῦ, 29
 τὴν ἐνεργουμένην⁹ ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον¹⁰ ἀγῶνα¹¹ ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ,¹² 2
 καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ 2
 καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων¹³ ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλούτον¹⁴ τῆς
 πληροφορίας¹⁵ τῆς συνέσεως,¹⁶ εἰς ἐπίγνωσιν¹⁷ τοῦ μυστηρίου¹⁸ τοῦ θεοῦ καὶ
 πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ¹⁹ τῆς σοφίας καὶ τῆς 3
 γνώσεως²⁰ ἀπόκρυφοι.²¹ Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζεται²² ἐν 4
 πιθανολογίᾳ.²³ Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι,²⁴ ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, 5

¹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ² νουθετέω, admonish, exhort. ³ παρίστημι, be present, stand by. ⁴ τέλειος, complete, perfect. ⁵ κοπιᾶω, toil, labor. ⁶ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ⁷ ἐνέργεια, ας, ἡ, operative power, working. ⁸ ἐνεργέω, work, effect. ⁹ ἡλίκος, how great, how small. ¹⁰ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ¹¹ Λαοδικεία, ας, ἡ, Laodicea. ¹² συμβιβάζω, hold together, instruct. ¹³ πλούτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁴ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁵ σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ¹⁶ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁹ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ²⁰ ἀπόκρυφος, hidden, secret. ²¹ παραλογίζομαι, deceive, mislead. ²² πιθανολογία, ας, ἡ, persuasive speech. ²³ ἄπειμι, go away, depart.

χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν,¹ καὶ τὸ στερέωμα² τῆς εἰς χριστὸν πίστεως
 ὑμῶν.

Ὡς οὖν παρελάβετε³ τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ⁶
 ἐρριζωμένοι⁴ καὶ ἐποικοδομούμενοι⁵ ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι⁶ ἐν τῇ πίστει,
 καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες⁷ ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.⁸

Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν⁹ διὰ τῆς φιλοσοφίας¹⁰ καὶ κενῆς¹¹ ⁸
 ἀπάτης,¹² κατὰ τὴν παράδοσιν¹³ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα¹⁴ τοῦ κόσμου,
 καὶ οὐ κατὰ χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ¹⁵ πᾶν τὸ πλήρωμα¹⁶ τῆς θεότητος¹⁷ ⁹
 σωματικῶς,¹⁸ καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς ¹⁰
 καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε¹⁹ περιτομῇ²⁰ ἀχειροποιήτῳ,²¹ ἐν τῇ ¹¹
 ἀπεκδύσει²² τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ²⁰ τοῦ

¹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ² στερέωμα, τος, τό, firmament, firmness. ³ παραλαμβάνω, receive, take. ⁴ ῥίζω, root, fix by the root. ⁵ ἐποικοδομέω, build upon, build upon a foundation. ⁶ βεβαιόω, confirm, secure. ⁷ περισσεύω, abound, be rich. ⁸ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ⁹ συλαγωγέω, make captive of, carry off as spoil. ¹⁰ φιλοσοφία, ας, ἡ, philosophy, love of wisdom. ¹¹ κενός, empty, vain. ¹² ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹³ παράδοσις, εως, ἡ, tradition, instruction. ¹⁴ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ¹⁵ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁶ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ¹⁷ θεότης, ητος, ἡ, divine nature, deity. ¹⁸ σωματικῶς, in bodily form, bodily. ¹⁹ περιτέμνω, circumcise, circumcise. ²⁰ περιτομή, ἡς, ἡ, circumcision. ²¹ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ²² ἀπέκδυσις, εως, ἡ, removal, stripping off.

χριστοῦ, συνταφέντες¹ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,² ἐν ᾧ καὶ συνεγέρθητε³ διὰ τῆς 12
 πίστεως τῆς ἐνεργείας⁴ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν. Καὶ 13
 ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν⁵ καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ⁶ τῆς σαρκὸς
 ὑμῶν, συνεζωοποίησεν⁷ ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος⁸ ἡμῖν πάντα τὰ
 παραπτώματα,⁵ ἐξαλείψας⁹ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον¹⁰ τοῖς δόγμασιν,¹¹ ὃ ἦν 14
 ὑπεναντίον¹² ἡμῖν: καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας¹³ αὐτὸ τῷ
 σταυρῷ:¹⁴ ἀπεκδυσάμενος¹⁵ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν¹⁶ ἐν 15
 παρρησίᾳ,¹⁷ θριαμβεύσας¹⁸ αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει¹⁹ ἢ ἐν πόσει,²⁰ ἢ ἐν μέρει²¹ ἐορτῆς²² ἢ 16
 νομηνίας²³ ἢ σαββάτων: ἃ ἐστὶν σκιὰ²⁴ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα χριστοῦ. 17
 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω²⁵ θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ²⁶ καὶ θρησκείᾳ²⁷ τῶν

¹ συνθάπτω, bury along with. ² βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ³ συνεγείρω, raise up with, raise along with. ⁴ ἐνέργεια, ας, ἡ, operative power, working. ⁵ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ⁶ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ⁷ συζωοποιέω, make alive together with someone. ⁸ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁹ ἐξαλείφω, wipe out, erase. ¹⁰ χειρόγραφον, ου, τό, account, record of debts. ¹¹ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹² ὑπεναντίος, opposed, contrary. ¹³ προσηλόω, nail (fast), nail to. ¹⁴ σταυρός, οὔ, ὁ, cross. ¹⁵ ἀπεκδύομαι, strip off, disarm. ¹⁶ δειγματίζω, make a show of, expose. ¹⁷ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹⁸ θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ¹⁹ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ²⁰ πόσις, εως, ἡ, drinking, drink. ²¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²² ἐορτή, ἡς, ἡ, feast, festival. ²³ νομηνία, ας, ἡ, new moon as a festival. ²⁴ σιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁵ καταβραβεύω, rob of a prize, decide against. ²⁶ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ²⁷ θρησκεία, ας, ἡ, religion, worship.

ἀγγέλων, ἃ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων,¹ εἰκῇ² φυσιούμεενος³ ὑπὸ τοῦ νοῦς⁴ τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν⁵ τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἀφῶν⁶ 19
καὶ συνδέσμων⁷ ἐπιχορηγούμενον⁸ καὶ συμβιβάζόμενον,⁹ αὖξει¹⁰ τὴν αὖξησιν¹¹
τοῦ θεοῦ.

Εἰ ἀπεθάνετε σὺν χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων¹² τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν 20
κόσμῳ δογματίζεσθε,¹³ Μὴ ἄψῃ,¹⁴ μηδὲ γεύσῃ,¹⁵ μηδὲ θίγῃς¹⁶ – ἃ ἐστὶν πάντα 21
εἰς φθορὰν¹⁷ τῇ ἀποχρήσει¹⁸ – κατὰ τὰ ἐντάλματα¹⁹ καὶ διδασκαλίας²⁰ τῶν
ἀνθρώπων; Ἄτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθησκείᾳ²¹ καὶ 23
ταπεινοφροσύνῃ²² καὶ ἀφειδίᾳ²³ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ²⁴ τινὶ πρὸς πλησμονὴν²⁵
τῆς σαρκός.

¹ ἐμβατεύω, enter into, enter. ² εἰκῇ, without cause or reason, vainly. ³ φυσιάω, puff or blow up, be arrogant. ⁴ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁶ ἀφῇ, ἡς, ἡ, joint, band. ⁷ σύνδεσμος, οὐ, ὁ, bond, fetter. ⁸ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ⁹ συμβιβάζω, hold together, instruct. ¹⁰ αὖξάνω, cause to grow, increase. ¹¹ αὖξησις, εως, ἡ, growth, increase. ¹² στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ¹³ δογματίζω, subject to regulations, decree. ¹⁴ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁵ γεύομαι, taste, experience. ¹⁶ θιγγάνω, touch, handle. ¹⁷ φθορά, ἄς, ἡ, destruction, corruption. ¹⁸ ἀπόχρησις, εως, ἡ, consuming, using up. ¹⁹ ἐντάλμα, τος, τό, precept, commandment. ²⁰ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ²¹ ἐθελοθησκεία, ας, ἡ, arbitrary worship. ²² ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ²³ ἀφειδία, ας, ἡ, unsparing treatment, severity. ²⁴ τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ²⁵ πλησμονή, ἡς, ἡ, indulgence, satisfaction.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε¹ τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω² ζητεῖτε, οὗ³ ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ **3**
 θεοῦ καθήμενος. Τὰ ἄνω² φρονεῖτε,⁴ μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ **2**
 ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται⁵ σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. Ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ,⁶ ἡ **4**
 ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε⁶ ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε⁷ οὖν τὰ μέλη⁸ ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,⁹ ἀκαθαρσίαν,¹⁰ πάθος,¹¹ **5**
 ἐπιθυμίαν¹² κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν,¹³ ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,¹⁴ δι' ἧς **6**
 ἔρχεται ἡ ὀργὴ¹⁵ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας:¹⁶ ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς **7**
 περιεπατήσατέ ποτε,¹⁷ ὅτε ἐζήτε ἐν αὐτοῖς. Νυνὶ¹⁸ δὲ ἀπόθεσθε¹⁹ καὶ ὑμεῖς τὰ **8**
 πάντα, ὀργήν,¹⁵ θυμόν,²⁰ κακίαν,²¹ βλασφημίαν,²² αἰσχρολογίαν²³ ἐκ τοῦ
 στόματος ὑμῶν: μὴ ψεύδεσθε²⁴ εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι²⁵ τὸν παλαιὸν²⁶ **9**
 ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν²⁷ αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι²⁸ τὸν νέον,²⁹ τὸν **10**

¹ συνεγείρω, raise up with, raise along with. ² ἄνω, up, above. ³ οὗ, where, when. ⁴ φρονέω, think, judge. ⁵ κρύπτω, conceal, hide. ⁶ φανερόω, reveal, manifest. ⁷ νεκρόω, put to death, render weak. ⁸ μέλος, οὖς, τό, member, limb. ⁹ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹⁰ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹¹ πάθος, οὖς, τό, suffering, pain. ¹² ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹³ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ¹⁴ εἰδωλολατρεία, ας, ἡ, worship or service of an image. ¹⁵ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ¹⁶ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹⁷ ποτέ, once, at some time. ¹⁸ νυνί, now, already. ¹⁹ ἀποτίθημι, put off, lay aside. ²⁰ θυμός, οὖς, ὁ, wrath, outburst of passion. ²¹ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ²² βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ²³ αἰσχρολογία, ας, ἡ, obscene speech, dirty talk. ²⁴ ψεύδομαι, lie. ²⁵ ἀπεκδύομαι, strip off, disarm. ²⁶ παλαιός, old, ancient. ²⁷ πράξις, εως, ἡ, deed, function. ²⁸ ἐνδύω, put on, clothe. ²⁹ νέος, new, young.

ἀνακαινούμενον¹ εἰς ἐπίγνωσιν² κατ' εἰκόνα³ τοῦ κτίσαντος⁴ αὐτόν: ὅπου οὐκ 11

ἔστι⁵ Ἑλλήν⁶ καὶ Ἰουδαῖος, περιτομῇ⁷ καὶ ἀκροβυστία,⁸ βάρβαρος,⁹ Σκύθης,¹⁰

δοῦλος, ἐλεύθερος:¹¹ ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χριστός.

Ἐνδύσασθε¹² οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ¹³ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα¹⁴ 12

οἰκτιρμοῦ,¹⁵ χρηστότητα,¹⁶ ταπεινοφροσύνην,¹⁷ πραότητα,¹⁸ μακροθυμίαν:¹⁹ 13

ἀνεχόμενοι²⁰ ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι²¹ ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν:

καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἔχαρίσατο²¹ ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς: ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις 14

τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν σύνδεσμος²³ τῆς τελειότητος.²⁴ Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ 15

βραβεύετω²⁵ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι: καὶ

εὐχάριστοι²⁶ γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικεῖτω²⁷ ἐν ὑμῖν πλουσίως²⁸ ἐν 16

πάσῃ σοφίᾳ: διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες²⁹ ἑαυτούς, ψαλμοῖς,³⁰ καὶ ὕμνοις,³¹

¹ ἀνακαινώω, renew, amend. ² ἐπίγνωσις, εὐσ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁴ κτίζω, create, form. ⁵ ἐστι, there is in, is present. ⁶ Ἑλλήν, ἥνος, ὁ, Greek, Hellene. ⁷ περιτομή, ἥς, ἡ, circumcision. ⁸ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ⁹ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ¹⁰ Σκύθης, ου, ὁ, Scythian. ¹¹ ἐλεύθερος, free, delivered from obligation. ¹² ἐνδύω, put on, clothe. ¹³ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁴ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁵ οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. ¹⁶ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ¹⁷ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ¹⁸ πραΰτης, mildness, gentleness. ¹⁹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ²⁰ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²¹ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²² μομφή, ἥς, ἡ, blame, (cause for) complaint. ²³ σύνδεσμος, ου, ὁ, bond, fetter. ²⁴ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ²⁵ βραβεύω, be judge, rule. ²⁶ εὐχάριστος, thankful, grateful. ²⁷ ἐνοικεῖτω, dwell in, am settled in. ²⁸ πλουσίως, richly, abundantly. ²⁹ νουθετέω, admonish, exhort. ³⁰ ψαλμός, οὔ, ὁ, song of praise, psalm. ³¹ ὕμνος, ου, ὁ, song of praise, hymn.

καὶ ᾠδαῖς¹ πνευματικαῖς,² ἐν χάριτι ᾄδοντες³ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. Καὶ 17
 πᾶν ὃ τι ἂν ποιῇτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ,
 εὐχαριστοῦντες⁴ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε⁵ τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκεν⁶ ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, 18
 ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε⁷ πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε⁸ 20
 τοῖς γονεῦσιν⁹ κατὰ πάντα: τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον¹⁰ ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, 21
 μὴ ἐρεθίζετε¹¹ τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμώσιν.¹² Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε⁸ κατὰ 22
 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳς¹³ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι,¹⁴
 ἀλλ' ἐν ἀπλότητι¹⁵ καρδίας, φοβούμενοι τὸν θεόν: καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῇτε, ἐκ 23
 ψυχῆς ἐργάζεσθε,¹⁶ ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις: εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου 24
 λήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν¹⁷ τῆς κληρονομίας:¹⁸ τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε.
 Ὁ δὲ ἀδικῶν²⁰ κομιεῖται²¹ ὃ ἡδίκησεν:²⁰ καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία.²² 25

¹ ᾠδή, ἦς, ἦ, song, ode. ² πνευματικός, spiritual. ³ ᾄδω, sing. ⁴ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ⁵ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁶ ἀνήκω, be fit, be proper. ⁷ πικραίνω, make bitter, embitter. ⁸ ὑπακούω, obey, listen. ⁹ γονεὺς, ἑως, ὁ, parent. ¹⁰ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹¹ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ¹² ἀθυμέω, be discouraged, disheartened. ¹³ ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἦ, service rendered only while the master watches. ¹⁴ ἀνθρωπάρεσκος, people pleaser. ¹⁵ ἀπλότης, ἡτος, ἦ, singleness, hence simplicity. ¹⁶ ἐργάζομαι, work, word. ¹⁷ ἀνταπόδοσις, εως, ἦ, recompense, reward. ¹⁸ κληρονομία, ας, ἦ, inheritance. ¹⁹ δουλεύω, serve, am a slave. ²⁰ ἀδικέω, do wrong, harm. ²¹ κομίζω, receive, bring. ²² προσωποληψία, ας, ἦ, partiality, favoritism.

Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα¹ τοῖς δούλοις παρέχεσθε,² εἰδότες ὅτι καὶ 4

ὕμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.

Τῇ προσευχῇ³ προσκαρτερεῖτε,⁴ γρηγοροῦντες⁵ ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ·⁶ 2

προσευχόμενοι ἅμα⁷ καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν⁸ τοῦ λόγου,

λαλήσαι τὸ μυστήριον⁹ τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι·¹⁰ ἵνα φανερώσω¹¹ αὐτό, 4

ὥς δεῖ με λαλήσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν 5

ἐξαγοραζόμενοι.¹² Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε¹³ ἐν χάριτι, ἅλατι¹⁴ ῥητυμένος,¹⁵ 6

εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει¹⁶ ὑμῖν Τυχικός,¹⁷ ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς 7

διάκονος¹⁸ καὶ σύνδουλος¹⁹ ἐν κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα 8

γνώῃ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν· σὺν Ὀνησίμῳ²⁰ τῷ 9

¹ ἰσότης, ητος, ἡ, equality, fairness. ² παρέχω, offer, afford. ³ προσευχή, ἡς, ἡ, prayer, place for prayer. ⁴ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ⁵ γρηγορέω, watch, keep watch. ⁶ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ⁷ ἅμα, at the same time. ⁸ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ⁹ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁰ δέω, bind, tie. ¹¹ φανερόω, reveal, manifest. ¹² ἐξαγοράζω, redeem, make the most of. ¹³ πάντοτε, always, at all times. ¹⁴ ἅλας, ατος, τό, salt. ¹⁵ ἄρτύω, season, make salty. ¹⁶ γνωρίζω, make known, declare. ¹⁷ Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ¹⁸ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ¹⁹ σύνδουλος, ου, ὁ, fellow slave, fellow servant. ²⁰ Ὀνήσιμος, ου, ὁ, Onesimus.

πιστῶ καὶ ἀγαπητῶ ἀδελφῶ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν. Πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν¹ τὰ ὧδε.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος² ὁ συναιχμάλωτός³ μου, καὶ Μάρκος⁴ ὁ ἀνεψιός⁵ 10

Βαρνάβα,⁶ περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς – ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν: καὶ 11

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,⁷ οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς: ὅυτοι μόνοι συνεργοὶ⁹ εἰς

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.¹⁰ Ἀσπάζεται ὑμᾶς 12

Ἐπαφρᾶς¹¹ ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ, πάντοτε¹² ἀγωνιζόμενος¹³ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν

ταῖς προσευχαῖς,¹⁴ ἵνα στήτε τέλειοι¹⁵ καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ

θεοῦ. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον¹⁶ πολλὸν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν 13

Λαοδικείᾳ¹⁷ καὶ τῶν ἐν Ἱεραιπόλει.¹⁸ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς¹⁹ ὁ ἰατρός²⁰ ὁ 14

ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς.²¹ Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ¹⁷ ἀδελφούς, καὶ 15

¹ γνωρίζω, make known, declare. ² Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ³ συναιχμάλωτος, ου, ὁ, fellow prisoner, fellow captive. ⁴ Μάρκος, ου, ὁ, Mark. ⁵ ἀνεψιός, οὔ, ὁ, cousin. ⁶ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁷ Ἰοῦστος, ου, ὁ, Justus. ⁸ περιτομή, ἥς, ἡ, circumcision. ⁹ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker. ¹⁰ παρηγορία, ας, ἡ, comfort, encouragement. ¹¹ Ἐπαφρᾶς, ᾱ, ὁ, Epaphras. ¹² πάντοτε, always, at all times. ¹³ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ¹⁴ προσευχή, ἥς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁵ τέλειος, complete, perfect. ¹⁶ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁷ Λαοδικεία, ας, ἡ, Laodicea. ¹⁸ Ἱερὰπολις, εως, ἡ, Hierapolis. ¹⁹ Λουκᾶς, ᾱ, ὁ, Luke, Lucas. ²⁰ ἰατρός, οὔ, ὁ, physician. ²¹ Δημᾶς, ᾱ, ὁ, Demas.

Νυμφᾶν,¹ καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ² παρ' 16

ὑμῖν ἡ ἐπιστολή,³ ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικαίων⁴ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ,²

καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας⁵ ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε.² Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ,⁶ Βλέπε 17

τὴν διακονίαν⁷ ἣν παρέλαβες⁸ ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

Ὁ ἀσπασμὸς⁹ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετε¹⁰ μου τῶν δεσμῶν.¹¹ Ἡ χάρις 18

μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ Νυμφᾶς, α, ὁ, Nymphas. ² ἀναγινώσκω, read. ³ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ⁴ Λαοδικεύς, ἕως, ὁ, Laodicean. ⁵ Λαοδικεία, ας, ἡ, Laodicea. ⁶ Ἀρχιππος, ου, ὁ, Archippus. ⁷ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ⁸ παραλαμβάνω, receive, take. ⁹ ἀσπασμός, οὔ, ὁ, greeting, salutation. ¹⁰ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹¹ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond.